یادداشت

دکتر محسن صالح | نویسنده و روزنامه نگار لبنانی

مفهوم مقاومت در جان مردم ریشه دوانیده است

فشارها و تهدیدات آمریکا علیه لبنان و مقاومت به منظور واداشتن حزب‌الله به تسلیم سلاح خود، نه فقط در هفته‌های گذشته ادامه داشته بلکه اکنون به وضوح معلوم است که این فشارها و تهدیدات روند تصاعدی به خود گرفته است.

درواقع حصر اقتصادی، مالی و سیاسی لبنان که اکنون چند سال از آن می‌گذرد، از همان ابتدا به منظور رویارویی با مقاومت و تفکر و اندیشه و فرهنگ مقاومت در خاورمیانه و به‌ویژه لبنان آغاز شده است. زیرا درخت فرهنگ لبنان در میان مردم ریشه دوانید و آن را در کل منطقه گسترش داده است.

مقاومت در چارچوبی قرار گرفت که معنایی ندارد جز مرگ یا زندگی ، شهادت و صیانت از خود و ارزش‌ها و فرهنگ و هرآنچه را که با انسانیت ارتباط دارد. لذا کوشش‌های امروزین آمریکا علیه مقاومت در لبنان تلاشی مذبوحانه است برای وانمودسازی به این‌که آمریکا و اسرائیل پیروز میدان بودند. اما درواقع این کوشش ها به منظور تلافی‌جویی و جبران شکست‌های آنان انجام می‌شود.

در حالی که آنان نمی‌دانند که روحیه شهید بزرگوار سید حسن نصرالله و مردم به‌گونه‌ای است که شکست در قاموس آنها معنی ندارد و این تهدیدات و فشارها، قادر به تغییر راه و روش مقاومتی آنها نخواهد شد.

چیزی که آمریکایی‌ها، نقص و کاستی در فهمیدن آن دارند، عبارت از شناخت بصیرت و آگاهی مردم نسبت به جایگاه و مفهوم مقاومت است. آنان دستاوردهای مقاومت و مرجعیت فرهنگی و دینی و تاریخی مقاومت در بین مردم را دست‌کم گرفتند.

اگر برخی از جریانات لبنانی این‌طور بیندیشند که می‌توانند از طریق پارلمان به اقداماتی علیه مقاومت دست یازند، آن‌گاه این به‌عنوان یک تلاش احمقانه توصیف می‌شود.

مسلم این‌که از طریق کوشش ها رفت و آمدهای سیاسی نمی‌توانند برای مقاومت مانع‌تراشی کنند. باید آنان اوضاع کلی لبنان را در محاسبات خود درنظر بگیرند و مقاومت را به عنوان یک رکن از استراتژی دفاعی کشور تلقی کنند.

یادداشت

حسن هانی‌زاده | تحلیلگر مسائل بین‌الملل

معامله بزرگ شام

از مدت‌ها پیش و پس از سفر احمد الشرع، معروف به ابومحمد الجولانی، رئیس‌جمهور خودخوانده سوریه به واشنگتن و دیدار با دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، او به‌طور طبیعی تمایل خود را برای برقراری رابطه با رژیم صهیونیستی اعلام کرده است. به همین دلیل، به نظر می‌رسد شرایط کنونی به‌گونه‌ای رقم خورده که احمد الشرع تلاش دارد از طریق گفت‌وگو با اسرائیل، برقراری رابطه با رژیم صهیونیستی و همچنین صرف‌نظر دائمی از ارتفاعات اشغالی جولان، امتیازاتی از آمریکا و کشورهای اروپایی دریافت کند.

گزارش‌ها نشان می‌دهد که ابومحمد الجولانی پذیرفته است که به‌زودی به طرح «صلح ابراهیم» بپیوندد و حتی سفارت رژیم صهیونیستی در دمشق افتتاح شود. این تحولات، نشانه خروج سوریه پس از چند دهه از محور مقاومت و جبهه پایداری عربی و حرکت به سمت برقراری رابطه با اسرائیل است.

این در حالی است که سوریه طی شش دهه گذشته، برای دفاع از ملت فلسطین، هزینه‌های سنگین انسانی، اقتصادی، مالی و سیاسی پرداخت کرده است. اکنون اما ابومحمد الجولانی که با کمک آمریکا، رژیم صهیونیستی، ترکیه و برخی کشورهای عربی و اروپایی قدرت را در سوریه به دست گرفته، نشان می‌دهد که آمریکا و غرب از سال‌ها پیش برای خارج‌کردن سوریه از محور مقاومت برنامه‌ریزی کرده بودند.

بر همین اساس، به نظر می‌رسد طی هفته‌ها و ماه‌های آینده، جهان شاهد برقراری رابطه رسمی میان دولت خودخوانده احمد الشرع و رژیم صهیونیستی خواهد بود. در این میان، نباید از پیامدهای داخلی چنین تصمیمی در سوریه غافل شد. بخش قابل‌توجهی از افکار عمومی سوریه، به‌ویژه جریان‌ها و گروه‌هایی که سال‌ها هویت سیاسی و ایدئولوژیک خود را بر پایه تقابل با رژیم صهیونیستی تعریف کرده‌اند، این چرخش راهبردی را نوعی عدول از اصول تاریخی و منافع ملی سوریه تلقی می‌کنند. این مساله می‌تواند در کوتاه‌مدت و میان‌مدت به افزایش شکاف‌های سیاسی و اجتماعی در داخل سوریه منجر شده و مشروعیت دولت خودخوانده احمد الشرع را با چالش‌های تازه‌ای روبه‌رو کند.

دکتر حسین میرمحمد صادقی، حقوقدان و استاد دانشگاه

در گفت‌وگو با «جام جم» تبعات اقدام آمریکا در ونزوئلا را تشریح کرد

آدم‌ربایی ترامپ جنایت جنگی است

مریم شریف‌زاده | گروه بین‌الملل

اقدام اخیر آمریکا در ربایش رئیس‌جمهور ونزوئلا، باردیگر بحث قدیمی اما همچنان زنده مداخله‌گری قدرت‌های بزرگ در امور داخلی دولت‌های مستقل را به صدر تحلیل‌های سیاسی و حقوقی بازگردانده است؛ اقدامی که نه‌تنها واکنش‌های سیاسی بلکه پرسش‌های جدی حقوقی درباره میزان پایبندی واشنگتن به منشور سازمان ملل، اصل حاکمیت ملی کشورها و قواعد بنیادین حقوق بین‌الملل را برانگیخته است. در همین زمینه، دکتر حسین میرمحمد صادقی، حقوقدان و استاد دانشگاه، در گفت‌وگو با «جام جم» با بررسی ابعاد حقوقی این رخداد، آن را در امتداد سنت دیرینه مداخله‌گری ایالات متحده در آمریکای لاتین ارزیابی کرده و نسبت به پیامدهای خطرناک سکوت نهادهای بین‌المللی و حرکت نظام جهانی به سمت «نظم مبتنی بر زور» هشدار داده است. متن کامل این گفت‌وگو به شرح زیر است:

بازداشت نیکلاس مادورو در ونزوئلا توسط دولت آمریکا را می‌توان سنت دیرینه مداخله‌گری ایالات متحده در کشورهای آمریکای لاتین دانست؟ چه مصادیقی در این ارتباط می‌توان عنوان کرد؟

آنچه که اتفاق افتاده، نسبت به ونزوئلا البته بی‌سابقه نیست. موارد مختلفی از این دست در گذشته رخ داده است. ازجمله خود دولت آمریکا قریب مثلا ۳۰، ۳۵ سال پیش در پاناما همین اقدام را انجام داد. امانوئل نوریگا که رئیس جمهور پاناما بود، را درواقع ربودند، به فلوریدا بردند و در آنجا محاکمه کردند. با ۱۰ هزار سرباز وارد پاناما شدند. ابتدا نوریگا به سفارت واتیکان در پاناما پناهنده شد، بعد آمد و خود را تسلیم کرد و در فلوریدا حبس طولانی مدتی به او دادند.

بنابراین این اقدام هم درواقع شبیه همان اتهاماتی است که به نوریگا می‌زدند؛ مواردی مثل پولشویی و کمک به قاچاقچیان مواد مخدر و از این قبیل. آنچه که الان در مورد مادورو هم اتفاق افتاده، در همین چارچوب قابل تحلیل است.

اقدام آمریکا در ربایش رئیس جمهور یک کشور مستقل را می‌توان مصداق روشنی از نقض فاحش منشور سازمان ملل دانست؟

بله، اولا از لحاظ منشور ملل متحد، استفاده از زور ممنوع است، مگر در دو حالت؛ یکی حالتی که دولتی بخواهد دفاع مشروع از خودش بکند، مثلا در مقابل تجاوز دولت دیگر، و دوم وقتی که شورای امنیت در اجرای مفاد فصل هفتم منشور ملل متحد اقدام کند به استفاده از نیرو علیه یک کشور به دلیل اقدامات آن دولت علیه صلح و امنیت بین‌المللی.

جز در این موارد، منشور ملل متحد خیلی روشن می‌گوید که استفاده از زور علیه حاکمیت دولت دیگر ممنوع است. بنابراین این عمل، قطعا نقض منشور ملل متحد بوده است.

می‌توان حمله آمریکا را در زمره تروریسم دولتی عنوان کرد؟

از این هم بالاتر، این عمل به نظر می‌رسد که یک جنایت بین‌المللی باشد؛ تحت عنوان تجاوز ارضی. به‌هرحال یکی از چهار جنایت مهم بین‌المللی، جنایت تجاوز ارضی است.

اساسنامه دادگاه کیفری بین‌المللی در تعریف این جرم، مشخصا به همین نوع اشاره می‌کند؛ این‌که از نیروهای مسلح یک کشور علیه کشور دیگری استفاده شود. تجاوز ارضی جنایت بین‌المللی بسیار مهم و سنگینی است که منشأ بسیاری از جنایات دیگر می‌تواند باشد. گاهی بعد از یک تجاوز ارضی، جنایاتی مثل جنایات علیه بشریت یا جنایات جنگی هم اتفاق می‌افتد. بنابراین علاوه‌بر این‌که اقدام آمریکا نقض منشور ملل متحد است، کسانی که این اقدام را انجام داده‌اند، مرتکب یک جنایت بین‌المللی تحت عنوان جنایت تجاوز ارضی شده‌اند. فرمانده کل قوا در ایالات متحده آمریکا یعنی رئیس جمهور این کشور، قطعا چنین جنایتی را مرتکب شده است.

سکوت یا انفعال نهادهای بین‌المللی چه تأثیری در ادامه این روند خواهد داشت و اساسا علت عدم اقدام مؤثر از سوی این نهادهای بین‌المللی چیست؟

به‌رغم تلاش برای ساخت نظمی مبتنی بر نهادها و حقوق بین‌الملل، به‌خصوص بعد از جنگ جهانی دوم اما مرور عملکرد قدرت‌های بزرگ و به‌خصوص دولت‌های غربی، نشان می‌داد آنها در تنظیم روابط خود با دیگران به‌راحتی از زور بهره برده‌اند. این دولت‌ها به دلیل این‌که قدرتمند هستند، اقدام قانونی علیه‌شان انجام نمی‌شود یا دولت‌های دیگر دچار محافظه‌کاری می‌شوند و موضعی در قبال آن عمل خلاف اتخاذ نمی‌کنند. این مشکلی است که در صحنه بین‌المللی وجود دارد و خیلی نمی‌شود امیدوار بود که همیشه براساس مبانی و موازین عدل و انصاف و حقوق بین‌الملل اقدام شود. در این‌که جنایتی اتفاق افتاده، تردیدی وجود ندارد اما راه پیگیری آن طبعا پیچیده‌تر است، چون در روابط بین‌الملل معمولا زور حرف اول را می‌زند.

آیا این‌گونه اقدامات را می‌توان نشانه عبور قدرت‌های غربی. به‌ویژه آمریکا. از حقوق بین‌الملل و ورود به نوعی «نظم مبتنی بر زور» دانست؟

بله، درواقع می‌توان گفت که در رقابت بین نظمی که تلاش می‌شد برحقوقی بین‌المللی استوار باشد و نظمی که مبتنی بر زور است، دومی برتری یافته است. با تشکیل دادگاه کیفری بین‌المللی از سال ۲۰۰۲ در لاهه و محاکمه افرادی که قدرتمند بودند و پیش از آن مصونیت داشتند، همچنین صدور محکومیت‌های طولانی‌مدت برای آنها، جهانیان امیدوار شدند اما همچنان برای دولت‌هایی که به این دادگاه نپیوسته‌اند، مثل آمریکا، روسیه و چین، نوعی مصونیت وجود دارد و طبیعی است که در این میان جنایات بزرگ بین‌المللی بلاپاسخ و بدون مجازات باقی خواهند ماند.

سکوت یا انفعال نهادهای بین‌المللی چه تأثیری می‌تواند داشته باشد و اگر یک قدرت بتواند بدون پاسخگویی رهبری یک کشور مستقل را هدف قرار دهد، این مسأله چه بدعتی را پایه‌گذاری می‌کند؟

در اصل حاکمیت ملی، همه دولت‌ها با هم مساوی هستند؛ چه یک جزیره کوچک با ۲۰۰ هزار نفر جمعیت باشد، چه کشوری مثل چین یا روسیه یا آمریکا. هیچ دولتی حق ندارد حاکمیت ملی دولت دیگر را نقض کند. اگر چنین اقدامی تحمل شود و به دلیل مصلحت‌اندیشی‌ها واکنش مناسبی به آن نشان داده نشود، این درواقع چراغ سبز نشان دادن به دولت‌های قوی‌تر است تا به اندک بهانه‌ای حاکمیت ملی دیگر کشورها را زیر سؤال ببرند.

اگر به اقداماتی نظیر اقدام آمریکا پاسخ داده نشود، ممکن است خود آمریکا این رویه را در مورد کشورهای دیگر هم عملیاتی کند. در این صورت دیگر هیچ‌کس مسئولیتی نخواهد داشت و هر دولتی که به زور تکیه کند، می‌تواند حاکمیت ملی دیگران را نادیده بگیرد.

گزارش

رجزخوانی دیکتاتور آمریکا

درحالی‌که سیل محکومیت‌های جهانی علیه ربایش مادورو ادامه دارد ترامپ به گرینلند چشم دوخته است

تنها سه روز بعد از اسارت غیرقانونی نیکلاس مادورو، رئیس‌جمهور مشروع ونزوئلا توسط سربازان دلتا فورس (Delta Force) تحت امر سکان‌دار کاخ سفید، دونالد ترامپ در گفت‌گو با خبرنگاران از عزم راسخش برای الحاق گرینلند خبر داد. چهل‌وهفتمین رئیس‌جمهور با لحن توسعه‌طلبانه گفت: «ما از نظر امنیت ملی به گرینلند نیاز داریم! گرینلند بسیار استراتژیک است؛ در حال حاضر، پر از کشتی‌های روسی و چینی است.»

ادعاهای ارضی مقامات آمریکا محدود به گرینلند نماند؛ واشنگتن ۶۷ سال در آرزوی برکناری حزب کمونیست کوبا، انواع دسیسه‌ها را ضد حاکمیت دولت هاوانا در دستورکار قرار داده اما تاکنون توفیری نداشته است. ترامپ در ادامه خط‌ونشان‌هایش علیه قوانین نظام بین‌الملل افزود: «به نظر می‌رسد کوبا آماده سقوط است. نمی‌دانم چطور می‌خواهند دوام بیاورند اما کوبا اکنون هیچ درآمدی ندارد.»

به‌رغم، رجزخوانی‌های مداوم رئیس‌جمهور آمریکا بسیاری از کشورهای جهان اقدامات یکجانبه‌گرایانه کاخ سفید در سپهر جهانی را شدیدا محکوم کردند. گوستاوو پترو، رئیس‌جمهور کلمبیا خطاب به وزیر امورخارجه ترامپ خاطرنشان کرد: «به آقای مارکو روبیو می‌گویم، اگر می‌خواهی من را به زندان بیندازی، ببینیم می‌توانی یا نه. اگر می‌خواهید من را در لباس نارنجی ببینید، آن را امتحان کنید.»

فوران احساسات ضدآمریکایی

باگذشت چند روز از پایان عملیات نظامی پنتاگون در کارائیب، انتقاد نهادها، کشورها و افراد علیه اقدام خصمانه ترامپ همچنان ادامه دارد. ایوان خیل، وزیر امور خارجه ونزوئلا در جریان سخنرانی مجازی خود در اجلاس فوق‌العاده وزرای امور خارجه کشورهای عضو جامعه کشورهای آمریکای لاتین و کارائیب تصریح کرد: «کشورهای سلاک باید اقدام کنند، زیرا سکوت در برابر این تجاوز به منزله تأیید آن است.»

در راستای تقویت انسجام جبهه مخالفت با آمریکا، فردی نانیس، وزیر ارتباطات ونزوئلا پس از جلسه کابینه دولت اعلام کرد که دلسی رودریگز، رئیس‌جمهور موقت این کشور، کمیسیونی سطح بالا برای آزادی مادورو و همسرش که در جریان حمله آمریکا ربوده شده‌اند تشکیل داد. الین جیان، سخنگوی وزارت خارجه چین در نشست خبری با رسانه‌ها گفت: «چین نگرانی خود را از دستگیری مادورو و همسرش اعلام کرده است، آمریکا باید فورا مادورو را آزاد کند و دست از سرنگونی دولت ونزوئلا بردارد.»

نکته حائز اهمیت آن است که عملیات «عزم مطلق» آمریکا در کاراکاس زبان شکایت متحدان دیرینه واشنگتن را نیز باز کرد. در صف نخست، اتحادیه اروپا درباره تحولات ونزوئلا خاطرنشان کرد: «باید به حق مردم ونزوئلا برای تعیین سرنوشت خود احترام گذاشته شود.» امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه نیز درباره جزئیات سرنگونی رئیس‌جمهور ونزوئلا گفت: «فرانسه روش سرنگونی مادورو را تأیید و حمایت نمی‌کند.» همچنین، فشار ترامپ به گرینلند نیز بدون پاسخ باقی نماند و کی‌یر استارمر، نخست‌وزیر انگلستان ضمن نکوهش کاخ سفید خاطرنشان کرد: «آینده این منطقه (گرینلند) فقط باید از سوی مردم گرینلند و پادشاهی دانمارک تعیین شود.»

تشدید محاصره کوبا

دولت هاوانا از سال ۱۹۵۹ تا به امروز در صف اول مقابله با امپریالیسم آمریکایی در حوزه کارائیب قرار داشته و هزینه‌های بسیاری نیز داده است؛ در جدیدترین نمونه، حدود ۳۲ کوبایی در عملیات نظامی آمریکا در ونزوئلا که به ربایش رئیس‌جمهور نیکلاس مادورو انجامید، جان خود را از دست داده‌اند. این کشور به جرم ایستادگی در برابر توسعه‌طلبی واشنگتن به تورم بالا، کمبود شدید مواد غذایی و فقر تحمیلی آمریکا محکوم، اما تسلیم نشده است. حزب کمونیست کوبا تحت تأثیر شدیدترین حملات اقتصادی واشنگتن طی شش دهه گذشته قرار داشته و بعد فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۱ به‌واسطه فروش مجدد نفت وارداتی کاراکاس ارز مورد نیاز حکمرانی‌اش را فراهم می‌کند. مقامات واشنگتن امیدوارند با انسداد مسیر نفت یارانه‌ای ونزوئلا، زمینه تسلیم هاوانا فراهم شود، هرچند ۱۲ میلیون شهروند کوبایی دهه‌هاست به دسیسه‌های کاخ سفید علیه تمامیت ارضی‌شان عادت و مقاوم شده‌اند.

برش

ظهور دکترین دونرو

وقایع اخیر، مسیر جدیدی در سیاست خارجی سنتی آمریکا نیست. از دوره دکترین مونرو در سال ۱۸۲۳ که آمریکا رسما اعلام کرد اروپا نباید در آمریکای لاتین دخالت کند، تا سال ۲۰۲۶ واشنگتن مداخلات بی‌شمار سیاسی، نظامی و اقتصادی در این منطقه داشته که اغلب با هدف حفظ هژمونی منطقه‌ای خود بوده است؛ از حمایت آمریکا در کودتای ۱۹۵۴ گواتمالا و تضعیف دولت‌های ملی‌گرا گرفته تا تحریم‌ها و عملیات مخفی علیه کوبا، نیکاراگوئه و دیگر کشورها در طول جنگ سرد که تأثیر منفی بر روند دموکراتیک آنها گذاشته‌اند.

سابقه مداخلات نظامی مستقیم نیز از تهاجم آمریکا به پاناما در سال ۱۹۸۹ تا حمایت از عملیات‌های ضدچپ در دهه ۱۹۸۰-۱۹۷۰ را شامل می‌شود که در بسیاری موارد به بی‌ثباتی و خشونت در کشورهای منطقه انجامید. به‌سرکردگی دونالد ترامپ، راهبردی موسوم به «دکترین دونرو» جهت تکمیل مونرو رونمایی شد که با تمرکز بر مقابله با قاچاق مواد مخدر، مهاجرت و نفوذ چین و روسیه، به مداخلات نظامی، تحریم‌های سنگین و توافق‌های امنیتی بی‌سابقه انجامیده است.

آرزوی الحاق گرینلند

از روز اول ورود دوباره به کاخ سفید، ترامپ تسخیر جزیره گرینلند تحت‌الحمایه پادشاهی دانمارک را آشکارا اعلام کرد. رئیس‌جمهور آمریکا در پاسخ به احتمال استفاده از زور برای الحاق گرینلند گفت: «به لحاظ امنیت ملی به گرینلند نیاز داریم و دانمارک قادر به انجام (مقابله با واشنگتن) این کار نخواهد بود.» درواقع، کاخ سفید اعتقاد دارد که با تشدید رقابت با روسیه و چین، کنترل این منطقه برای رصد موشکی و تحرکات نظامی، حیاتی تلقی می‌شود. سخنان اخیر تصمیم‌سازان کاخ سفید از جانب مسئولان جزیره فوق بی‌پاسخ نماند و ینس فردریک نیلسن، نخست‌وزیر گرینلند در پاسخ قاطعانه گفت: «دیگر بس است.» و ایده کنترل آمریکا بر این جزیره را یک «خیال‌پردازی» توصیف کرد.

گرینلند سرشار از نفت، گاز و مواد معدنی، همچنین منبع غنی برای عناصر خاکی کمیاب (ضروری برای ساخت و کارکرد صحیح تسلیحات نظامی پیشرفته) است. پنتاگون در نظر دارد تا انتهای دهه ۲۰۲۰ به انحصار چین بر فرآوری عناصر کمیاب پایان دهد، بنابراین گرینلند نقطه جذابی برای شروع پروژه مذکور خواهد بود. نکته مهم دیگر، اهمیت جایگاه گرینلند در مسیر راه ابریشم قطبی است؛ چین از سال ۲۰۱۸ رسما خود را کشور نزدیک به قطب شمال معرفی کرد و قطب شمال را بخشی از کلان‌پروژه کمربند و جاده دانست و کاخ سفید به دنبال امحای حضور پکن در نیمکره غربی است.

تضعیف قدرت واشنگتن

اقدام نظامی اخیر آمریکا در ونزوئلا، شامل حملات و دستگیری نیکلاس مادورو بدون مجوز سازمان ملل یا رضایت منطقه‌ای، باعث انتقاد شدید دولت‌ها و ناظران شده است که این رویکرد را مغایر با اصول حقوق بین‌الملل و استقلال کشورهای دیگر می‌دانند. چنین اقداماتی مشروعیت واشنگتن را زیر سؤال برده و تنش‌ها را در سطح جهانی افزایش داده، همچنین ربایش مخالفان به الگویی خطرناک برای روابط بین‌الملل تبدیل شده است.

علاوه بر این، تمرکز صرف بر ابزارهای نظامی، ریشه‌های مشکلات منطقه کارائیب مانند بحران‌های اقتصادی، فساد و قاچاق مواد مخدر را نادیده می‌گیرد. مداخله‌های مستقیم و یکجانبه پیشین واشنگتن نیز بی‌ثباتی سیاسی را در پی داشته و واکنش منفی کشورهای هدف را تشدید کرده، تا آنجا که حتی برخی دولت‌ها را در برابر نفوذ آمریکا متحد ساخته است.

این رویکرد مداخله‌گرایانه رئیس‌جمهور ایالات متحده، تأثیر منفی بر اعتبار و نفوذ آمریکا در منطقه داشته؛ چراکه با تضعیف همکاری‌های چندجانبه، قطع کمک‌های توسعه‌ای و اعمال تحریم‌ها، کاخ سفید نه‌تنها زمینه‌ساز اعتماد و مشارکت نشده که بی‌اعتمادی را دامن زده و کشورهای آمریکای لاتین را به سوی بازیگران خارجی مانند چین و روسیه سوق داده است؛ فرآیندی که در درازمدت به زیان منافع راهبردی واشنگتن خواهد بود.